

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Kolek (štampelj) zneso vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Politika na kmetih.

(Dalje.)

„Kaj, še celo božjo službo naj bi smela prepovedati vlada? Kaj si predrznost liberalcev vse zmisli! Ali nam še te prostosti nočejo pustiti, da bi svojega Boga častili, kadar bi ga hoteli?“ vpraša Gašper. „In kaj pa so ti očitni oziri?“

„Ta beseda se mi zdi tako nedoločna in raztegljiva, da bi rekel: S tim §. vlada lahko prepove vsako očitno božjo službo. Ako bodo v kakem mestu hoteli imeti katoličani navadne slovesne procesije, se jim bo lahko reklo: Ne smete! V napoto ste po ulicah vozovom in pešcem. Če bi hoteli napraviti prosivno procesijo za dež, prav lahko se nam prepove po tem §, češ, da se ljudje odtegujejo od dela. In z ravno tacimi „očitnimi oziri“ se lahko prepovedo Šmarnice in druga očitna cerkvena opravila.“

„Ta je pa lepa. Nazadnje bodo liberalci zahtevali, da bo moral vsak privoljenja prositi pri gospóski, če bo hotel iti k spovedi, k sv. obhajilu itd. To so ljudje! Vedno govore o prostosti in nobene prostosti ne trpé“, se odreže Gašper.

„Nekaj čudnega ima tudi §. 18. Pravi, da cerkev ne sme nikoli rabiti svoje oblasti v to, da bi se kdo udreževal v državljanskih pravicah ali pa v spolnovanju postav. Lahko se pa primeri, da bi vlada kdaj kaj ukazovala, kar je zoper sv. vero in zoper božje postave; postavim (kar nameravajo liberalci), da se vpelje civilni zakon. In ko bi zdaj cerkev rekla: Dajte se cerkveno poročiti; kdor bo le v civilnem zakonu živel, njega cerkev ne bo spoznala za zakonskega, ampak za očitnega grešnika. Tako

bo morala ravnati cerkev, in glej, spet je vsled tega § kazen za hrbtom!“

„Zdaj pridejo §§ o vravnani novih škofij in fará, o duhovni plači, o štolnini in potem § 30 obljubuje neko novo postavo, ki bo določila, kako se imajo bogoslovske šole preštvariti in kako pa česar se imajo tisti gospodje učiti, ki se pripravljajo na duhovski stan.“

„Kaj? Tudi to hoče določiti Stremajer, kaj in kako naj se uči tisti, ki hoče duhoven postati?“

„Res je to presilno; pa pravil sem vam že, da te nove postave naredi ministra bogočastja za papeža — in kot novi papež, hoče tudi pri bogoslovcih svoj nos imeti. Prej ko ne se bo zahtevalo, da se bodo mladi gospodje morali učiti iz takih bukev in od takih gg-učenicov, da ne bodo ne krop ne voda, pokorni vladini slugé!“

„To mi ne gre v glavo“, se oglasi Marko. „Saj si vendar vsak čevljar in vsak krojač sme izučiti svojega učenca, kakor se mu prav zdi, le škofje bi mladih gospodov ne smeli izrediti, kakor za potrebno spoznajo!“

„Tukaj po vrsti so zdaj §§ o cerkvenih patronih, oskrbovanji cerkvenega premoženja itd. Se vé da hoče pri vsem tem vlada imeti svoj nos in prvi glas. Nazadnje pride § 60, ki ustanovi neko državno policijo, ki ima ostro čuti nad škofi, fajmoštri itd., da bodo do pičice na tanko spolnovali to postavo, in če bi se kaj pregrešili, žuga se s silo! To je prva izmed štirih novih verskih postav! Država hoče vse biti. Ona se je polastila naših otrok in kot svojo lastnino jih silí od 6. do 14. leta v šolo, samo ta prostost se pušča še starišem, da jih morajo oblačiti in rediti. Država je gospodar čez vaše sinove od 20. leta naprej in čez življenje vaših sinov, ker jih vsak trenutek sme

poslati v krvavi boj. Država je gospodar čez vaše premoženje, ker davki so že toliki, da mora kmet skoraj vse nesti v davkarijo, kar pridela. In po tej novi postavi bi pa vlada bila tudi gospodar čez vašo vest, čez vašo dušo, ona vam hoče duhovnov dajati, ktere hoče po svoje učiti, ona hoče gospodariti v cerkvi, odmerjevati božjo službo in nič se ne bom čudil, ako pride, kakor pod cesarjem Jožefom II. določilo, koliko sveč sme mežnar prižgati na altarju ali pa: kdaj se sme blagoslov dajati s ciborijem in kdaj z monštranico.“

Občni zbor „Narodne tiskarne“

(8. februarja 1874.)

(Dalje.)

Začne se razgovor o sledeči bilanci, katero je upravni odbor sestavil:

Bilanca

Aktiva.

Mariborska tiskarna.

1. Kupna cena tiskarne gosp. Fr. Skaza in drugih . . . 17720 gl. 77 kr.
2. Plačila na mašine . . . 1038 „ 52 „
3. „ „ črke . . . 2442 „ 73 „
4. Pomnoženje pohištva . . . 465 „ 61 „
5. Zaloga papirja . . . 839 „ 36 „
6. „ tiskovine . . . 1292 „ 5 „
7. Dolgoví na „Zoro“ . . . 400 „ — „
8. Razni dolžniki . . . 1479 „ 24 „
9. Predplače delavcev . . . 112 „ 50 „

Skupaj . 25791 gl. 9 kr.

Ljubljanska tiskarna.

10. Mašine . . . 7949 gl. 39 kr.
11. Črke . . . 10496 „ 84 „
12. Leseno pohištvo . . . 2410 „ 65 „

Znesek . 20856 gl. 88 kr.

Podlistek.

Mladi Ladis.

(Povest iz sodanjega časa; poslovenil I. S. Gombarov.)

(Konec.)

XXI.

Ko se je Ladis iz mesta vrnil, našel je doma pismo od tete Hildegarde, v katerem mu je naznanjala, da v sedanjih razmerah držite za bolje, iz Bolnarjeve hiše oditi in v mestu pričakati, kar še pride; vendar to že zdaj mora povedati, da ne bo dovolila, da bi se njena rejenka izročila negotovi osodi. Preden bo poroka, mora jima Ladis naznaniti, kaj je storil, da bote obe za bodočnost preskrbljeni.

Ko je to pismo bral, spomnil se je povesti, kako v nevarnosti podgane barko zapuščajo. Potem ga je raztrgal na tisuč koscev.

Žaloval ni nad tem izdajstvom — samo to ga je bolelo, da se Emilija pri njem še poslovila ni. Cele svoje nesreče še zdaj ne more pregledati. En bled žarek upanja je še imel! Še volitve!

Kmetje nimajo posebnega veselja za volitve, čeravno svojo dolžnost zvesteje spolnujejo, kakor mestjani. Takrat pa so se vsi kmetje dozda še z neslišano korajžjo volitve vdeleževali. Že rano so vsi stali pred občinsko hišo, čeravno so nekteri imeli več ur hoda.

Ladislav Bolnar in župan sta bila kandidata. Iz mesta se ni nihče oglasil; ondi so podpirali kandidaturo Ladisovo.

Čeravno se je bila Ladisova stranka jako zmanjšala vsled zadnjih dogodeb, vendar še je bila danes videti lepa truma. Učitelja pa ni bilo med njimi. Zadnje dni je še agitiral za-nj; danes pa so pravili, da je bolan.

Proti večeru se je naznanil izid volitve. Vkljub vsemu pritiskanju je Ladis propal.

Poslanec je bil župan!

XXII.

Ladis je bil pri vinogradu in je sedel pri materini postelji. Ondi je hotel pričakati vest o izidu volitve, da bi potem začel novo življenje, ali —! Ta „ali“ mu je bila strašna pošast. Čutiti je menil v globočini svojega srca, da sramotnega propada ne bo mogel prenesti, in da mu ne ostane drugo, kakor blaznost ali — smrt.

Žalostne skušnje in britko spoznanje njegovega življenja so bile za-nj velika drama. Kakošen bo zadnji nastop, od tega bo odvisna njegova osoda.

Materi je bil vse povedal. Razložil jej je bil svoje velikanske načrte, ki so kazali njegovo častilakomnost, pa tudi njegovo stano vitno voljo. S srčnim kesanjem je omenil svoje nesrečne spekulacije z denarji, ki so vse njegovo premoženje požrle. Toda zgubljeno premoženje se dá spet pridobiti; sreča in mir njegovega srca pa nikdar več. Zvita sebičnost dveh žensk, ki ste ga dobili v svoje zanjke,

	Prenesek	20856 gl. 88 kr.
13.	Šlezno in drugo	47 „ 75 „
14.	Različne naprave	176 „ 53 „
15.	Tirjatve od raznih dolžnikov	3031 „ 37 „
16.	„ na delnicah	399 „ — „
17.	Zaloga papirja	1980 „ 23 „
18.	„ tiskovine	998 „ 43 „
19.	Zaostala naročnina na „Sl. Narod“	2220 „ 70 „
20.	Kavcija „Slov. Naroda“, in biblioteka	2443 „ 70 „
21.	Tirjatve na inseratih l. 1872	300 „ — „
	„ „ „ 1873	550 „ — „
22.	Za ustanovniške stroške delniškega društva	3105 „ 14 „
	Skupaj	36110 gl. 73 kr.
23.	V saldi pasive	76 „ 49 „
	Vse skupaj	61979 gl. 31 kr.

Pasiva.

1.	454 oddanih delnic	45400 gl. — kr.
2.	Dolg na razne menjice	10500 „ — „
3.	„ „ „ račune	3542 „ 47 „
4.	„ „ „ psojila	234 „ — „
5.	„ za stanovanje	760 „ — „
6.	Predplača na „Sl. Narod“	715 „ 75 „
7.	Dolg raznim upnikom mariborske tiskarne	825 „ 64 „
	Skupaj	61978 gl. 31 kr.

Ljubljana, 31. dec. 1873.

Prvi se oglasi g. dr. Poklukar. On obzaruje, da se zbor ni sklical meseca septembra, in da se ni izvršil sklep zadnjega občnega zbora, da naj se bilanca in računi vsakemu delničarju najmanj 8 dni pred zborom v roke dajo. Pa tudi zdaj odbor prave bilance ni sestavil. Kar je predložil, ni bilanca, ampak le nekaj inventara, iz kterega ni razvidno, ali tiskarna kaj nese, ali nič. Pa tudi cene v inventaru so previsoke nastavljene. Napravljene reči so računjene po kupni ceni, ne pa po sedanji vrednosti, to ni postavno, ker se mora po pravilih vsako leto odračuniti 10 odstotkov za porabo. Tudi terjatve, ktere društvo ima, niso toliko vredne. Dolgov za „Zoro“ je 400 gold., za „Narod“ celo 2220 gold. Koliko se bo za te dolgove dobilo? On jih ne prevzame za 100 gold. ne. Tudi za inserate, ki še od leta 1872 niso plačani, se bo težko kaj dobilo. Dalje stoje med aktivni ustanovniški stroški s 3105 gold. Ta številka je previsoka, tudi to niso več aktiva, ampak izdatki, kterih nikjer ni. Najbolj čudno pa je to, da ne v blagajnici ni ne enega krajcarja gotovine. Na dnevnem

redu stoji tudi nasvet o prodaji mariborske tiskarne. Na podlagi tega, kar se za-njo ponuja, bi on pravo vrednost tiskarn tako-le nastavil: 1. Mariborska tiskarna s pohištvom 10.000 gld., zaloga papirja 800 gld., tiskovine 500 gld., razni dolžniki 800 gld. Predplače delavcev 112 gold. skupaj 12.212 gold. 2. V ljubljanski tiskarni po odšteti postavnih 10 percentih: mašine 6000 gold., črke 8000 gld., leseno pohištvo 2000 gld., terjatve od dolžnikov 1000 gld., na delnicah 300 gld., zaloga papirja 1800 gld., tiskovine 200 gld., zaostala naročnina za „Narod“ 100 gld., kavcija in biblioteka 2300 gold., zaostali inserati 200 gld. skupaj 21.900 gold. Prava vrednost obeh tiskaren po njegovem mnenju znašala bi tedaj okoli 34.000 gld. Če se od teh odštejejo dolgovi, kterih je čez 16.500 gld., ima društvo le še kakih 17.500 gld. premoženja namesto vplačanih 45.400 gold., tedaj se je potrosilo že skoro 28000 gld.

Delničarji bi pa tudi radi vedeli, koliko ima tiskarna zaslužka in koliko stroškov. Pa iz tega inventara ni niti to razvidno, da naše podvzetje je tiskarna, ker v predloženem inventaru ne najdemo ne črke o stavcih in tiskarjih, niti da bi se bilo sploh kaj tiskalo, ali da bi bila živa duša kaj za to plačala, zato naj se odboru naroči, naj še enkrat dela bilanco ter drugemu občnemu zboru predloži.

Dr. Ahačič odgovarja, da je g. Poklukarjev račun napačen, ker je n. pr. pri „Slov. Narodu“ od novega leta sem že vplačanih 1600 gld in drugo se bode še iztirjalo.

Dr. Radej naznanja, da je g. Pajk, vodja mariborske tiskarne, hotel priti k občnemu zboru, ter pojasniti stan mariborske tiskarne, a med potjo je zbolel in ostal pri svojem prijatelju Terstenjaku. Kolikor se je pa on (Radej) prepričal, je mariborska tiskarna aktivna in nese 2000 do 3000 gold. dobička na leto.

Dr. Poklukar odgovarja dr. Ahačiču, da on ne trdi, da bi njegov račun do krajcarja bil natančen; on je hotel le primerno preračunati ceno tiskaren in delničarjem pokazati, koliko je do zdaj upravni odbor potrosil, — kolika tedaj zdaj ostaja vrednost delnic, — ko po blizo dveletnem delovanju od svoj čas obetanih 40% še krajcarja nismo videli. Dalje toži, da veliko delničarjev še ni vedelo, da bo občni zbor, ker ga je „Narod“ le enkrat napovedal, in vpraša, kaj je s spremenjenimi pravili, kakor jih je sklenil zadnji občni zbor.

Dr. Ahačič pravi, da se prenareja pravila zato vladi niso predložila v potrjenje, ker pride ravno zdaj nova akcijska postava in bode treba še enkrat prenarejati jih. Čemu bi toraj dvakrat plačevali koleke?

Avstrijsko cesarstvo.

Slovenske dežele. Iz Ljubljane,

16. februarja. G. profesor Šuklje je mož, on ne ostane nobene dolžan, tudi vrednikom „Slovenčevim“ pové, kar jim gre. Prosili so ga, naj jim pové le en izgled iz zgodovine, kdaj da bi se bil Rim vdal, kadar je država segala v bistvene pravice katoliške cerkve, in namesto posamezne cvetlice jim podari cel šopek, namesto posameznega historičnega fakta, celo harmonično sestavljeno zbirko!

Če je g. Šuklje s tem hotel skazovati svojo zgodovinsko učenost, mu kratko in malo ne zavidamo te učenosti, kajti dobiva se po kaj nizki ceni pri vsakem — ne zgodovinarju — ampak zgodovinskem, katoliški cerkvi nasprotnem fabrikantu. G. Šuklje bo nekoliko dozorel do učenega zgodovinarja, ko bo spoznal, da ne gre samo navajati fakta, ampak da jih je treba 1. zajemati iz gotovih in čistih neskaljenih virov, 2. pa tudi spoznati, razjasnovati in presojevati jih po duhu, po razmerah dotičnih dob in krajev, — sploh po načelih zgodovinske pragmatike. Po takih tirjatvah zgodovinske učenosti bi g. Šuklje — da nekoliko pojasnemo njegovo zgodovinsko učenost — mogel vedeti:

1. Da pod Karolom vél. cerkev ni stala neizrečeno nizko pod državno oblastjo, ampak da cerkvena oblast je bila trdna podlaga državni oblasti, ter da prava razmera med obema se nabolje razodeva v podpisih Karola vélikega, ki si je v čast štel imenovati se: „Devotus ecclesiae defensor et humilis ejus adjutor“ — „pobožen branitelj cerkve in ponižen njen pomočnik“. Da bi bil kdaj samovlastno segal v pravice sv. cerkve, ali ji celo hotel kaj vsiliti, kar bi bilo njenemu duhu nasprotnega, o tem zgodovina nič ne vé. Tak fait-accomplí, kakor pod Karolom, bo cerkev vedno rada priznavala, in z veseljem se uklanjala odločnosti in energiji, ki bode, kakor Karolova, pospeševala cerkveno življenje. Naj cesar Viljem z mogočno roko, kakor Karol veliki, iz Rima zapodi sovražnike, ki stiskajo papeža, naj namesto namerovanih postav daje postave, ki bodo Karolovim podobne in cerkev se bode tudi njemu

izdajstvo, kterega ste storili nad njim, ko je bil v nesrečo padel, — to je bil kregulj, ki je kljuval v njegovem srcu od zore do mraka, od mraka do dne.

„Veliko sem zakrivil, mati“, jej pravi, „pa kdo je hujše kaznovan, kakor jaz! Vi ste imeli prav, ko ste me svarili, pa vaše misli so bile zoper moje ideje. Mož lahko vse žrtvuje, nikdar pa ne svojih idej, razun s svojim življenjem. Moja ideja je bila lepa in času primerna; krivo je bilo le izvrševanje, pa ne samo po lastni, ampak tudi po ptuji krivdi. Pa ni še vse zgubljeno. Ako volitev za-me dobro izide, hočem se spet vzdigniti. Tedaj hočem brez sebičnosti, brez napuha in ošabnosti, brez pretiranosti in strasti delati; zdaj še le spoznam, da delam za sebe, če nesebično delam za svoje rojake. Pokazal bom svetu, kako tudi kmet lahko po najvišjem teži, čeravno je bil globoko padel, in kako lahko brez žaljenja svojega stanu in njegovih šeg zadostuje zahtevam časa. Mati, jaz bom vse popravil! Midva bova spet

tiho in mirno skupaj živela. Pred svetom pa mora moje delovanje madeže mojega preteklega življenja oprati.“

„Ladis, jaz te ne zastopim popolnoma“, odgovarja mati. „Mene samo vznemirja misel, da se morebiti zopet novi zmoti vdaš. Človek ne sme na tem svetu svojega srca na določeno nado navezati. Pozemeljsko življenje je sama skušnja in prevara, in če koga nesreča preganja, mora biti pripravljen na vse. Ako se vsemu odpoveš in postaneš kmet, kakor so bili tvoj oče, tedaj se še utegneš rešiti, drugače pa nikoli.“

Ladis ni nič odgovoril. Moral bi reči: „Tega ne morem!“

Med tem je tema nastala in zvezde so se prijazno lesketale na nebu. Ladis je šel vun pred hišo; tresel se je že od radovednosti, kako je volitev izpadla! Jaka bi mu imel to vest prinesti, pa ga ni.

Žalosten in potrč se vsede Ladis na klop. Završnikov Tone in nek drvar prideta mimo,

tako da Ladisa nista opazila. Završnikov Tone pravi: „Bil je Jaku naročil, naj mu naznani, kako se bo volitev izšla. Jaka si ne upa Ladisu povedati, da je propal. Zdjaj se mu uteplje, temu ošabnemu človeku.“

„Da, zdaj bo menda ž njim čisto proč!“ pravi drvar.

Potem je bilo spet vse tiho.

Čez nekoliko časa je Ladis vstal in odšel. Proti polnoči je nastala strahovita burja. Ladisa je morala ta huda ura še na poti zasačiti, ker do doma je bilo daleč.

Po smrečju in gošči je škripalo in cvililo, da je bilo groza; k temu se je družilo gromenje in žareči bliski so razsvetljevali gosto temo. Veter je pritiral črne oblake, iz kterih je kar lilo. Med tem bojem zdvijanih elementov, v strašni temni noči je konec vzelo nesrečno človeško bitje. Ali se je samo vkončalo? Bog vé.

Drugi dan so našli drvarji sredi hoste v globokem jarku mrtvo Ladisovo truplo.

klanjala. Ta zgled tedaj ne velja, ampak priča celó zoper njega.

2. Profesor Šuklje bi moral vedeti, da sleherni, ki dandanes še trdi, da so papeži opirajoči se na falsifikacijo psevdoidizorskih dekretalov dospeli do vesoljnega gospodarstva, sam sebi daje sramotno spričevanje, da je zakasnil in zaostal na zgodovinskem polji vsaj za 40 let.

3. Da pravi, resnicoljuben zgodovinar se mora le čuditi, zraven pa tudi ravno v tem spoznavati varstvo božje nad pravo cerkvijo Kristusovo, da po čistih virih, n. pr. v flodardu, jih ni več, kakor k večemu štirje, nevrednih se vrinilo na stol sv. Petra ob času in vsled pornokracije, to je v tisti dóbi desetega in prvo polovico enajstega stoletja, v kateri so grde nesramne stranke strastno se pulile, da bi v svojo oblast dobile in v oblasti ohranile Rim. Če je Oton I. odpravil to pohujšanje, bilo je to zopet le cerkvi koristno, ne pa njenemu duhu nasprotno, in cerkev, ne da bi se mu bila ustavljala, bila mu je za to še hvaležna. Naj se Stremajer, Bismark itd. vzdignejo zoper tiste, ki cerkvi delajo pohujšanje, n. pr. Reinkens in drugi taki tiči, in cerkev zoper to nič ne bo imela, ampak še vesela bo zaradi skazane ji pomoči.

4. Bi moral Šuklje vedeti, da po pravih zgodovinskih virih Henrik III. ni treh, ampak dva papeža naenkrat odstranil, ker tretji, Gregor VI., edino pravi med njimi, je v prid cerkve prostovoljno sam odstopil.

5. Da „potoke krvi“, katerih so po Šukljevi učenosti krivi „velikanski papeži Gregor...“ celó protestanški zgodovinarji vedó ceniti v tistem pravem vzvišenem pomenu, kterege je izrazil sloveči Herder z besedami: „Ohne die Hierarchie wäre Europa wahrscheinlich ein Raub der despoten, ein Schauplatz der ewigen Zwietracht, oder gar eine mongolische Wüste geworden“.

6. Da je znamenje ali silne zgodovinske nevednosti, ali zaslepljene strankarske strasti, ako se še dandanes trdi, da je „samosilnik“ Bonifacij VIII. skušal „podjarmiti“ tudi francosko državno oblast, in v „blaznosti“ umrl.

7. Da tako imenovana „babilonska sužnost“ oziroma na čisto cerkvene zadeve ni bila sužnost. Če se pa že na njo sklicuje, bi morala ravno ta sužnost vsakemu pravemu zgodovinarju biti v dokaz, kako potrebna je neodvisnost papežev od kakoršne koli posvetne oblasti, koliko potrebna tedaj za glavarja cerkvenega tudi lastna država ali vsaj državica, kot podlaga te neodvisnosti.

8. Da cerkev, ker nima vojne, je bila velikokrat prisiljena vdati se vnanji sili, pa je formalno s protesti varovala svoje pravice, ter pri prvi priložnosti skušala zopet nazaj jih dobiti. In take proteste zoper že zdavnej storjene krivice, pri posebnih priložnostih vsako leto ponavlja, da se ne bi dozdevalo, da pripoznava fait-accompli.

Toliko v kratko in površno pojasnilo „kratkega zgodovinskega predavanja“ g. prof. Šukljeja, kteremu konečno le še prijazno navsvetujemo, da si med drugimi knjigami omisli in pazljivo prebira: „Katholische Kirche und christlicher Staat“, von Dr. Josef Hergenrother, Freiburg b. Herder 1872, ktere monumentalne zgodovinske knjige ne sme in ne more prezirati nobeden, komur je mar za zgodovinsko resnico in učenost!

Iz Dolenjskega, 14. februarja. G. profesor Šuklje piše v „Sl. N.“ (št. 27) o verskih predlogih, ki so po njegovih mislih sicer napredovalni korak, vendar le polovičarsk, in po-

slednje zato, ker so mu dotični predlogi le kol, s katerim se ima mahati po pravicah katoliške cerkve, ne pa kij, da bi udarci bili zamašeni. Občuduj svet modrost in učenost dotičnega profesorja! On ti sedi mogočno na katedri, katero „Slov. Narod“ zvesto podpira, in prerokuje svobodomiselnim Slovincem: „Odslej ne bode več mogoče, da bi n. pr. duhoven se branil, reveža pokopati, ker se mu štola ne mora plačati, ali da bi pri delitvi zakramentov na materijalne dobičke gledal, kakor postavim neki fajmošter na Dolenjskem, kateri pri velikonočnih spovednih listkih kar cele — vozove drv profitira!“

„Noli jurare in verba magistri!“ — pravi star pregovor, ki ima še zdaj veljavnost. Zato se predrznem g. profesorja vprašati: Koliko revežev mu je znano, da jih duhovni ne bi marali pokopati, ker se jim štola ni imela s čim plačati? — Ali so take revne reveže morali ljudje metati v mlake, ali so jih devali v dimnike, ali so ž njimi gnojili njive in vinograde? Ali so jih „Tagblatovci“ ali „Narodovci“ pokopavali? ali je prof. Šuklje pri takih pogrebih pel „Miserere?“ ali so take mrliče kadili s kadilom „Narodovega“ napredka, in jih kropili z roso „Narodove“ omike? —

Ko bi omenjeni profesor, ki je do grla poln nemške „Wissenschaftlichkeit“, hotel strmečemu svetu — to se ve da v nemškem jeziku, ki mu dosti gladkejše teče — podati komolec debelo knjigo, kjer bi bili zaznamovani vsi, katerih duhovni niso marali pokopati, gotovo dobó od prostomaltarskega glavarja „orden“: kladivo s keljo, in gotovo postane neumrljiv zavoljo strašanskih zaslug, ktere bi si pridobil za človeštvo.

Dalje: — „Od kod vé g. profesor, da je dajanje spovednih listkov zakrament? Ali ne bi hotel povedati, „kteri“ zakrament je to? Ali ne bi hotel popraviti verouka, da se bodo prvoklasisti mogli učiti: — 8. zakrament je oddajanje spovednih listkov —? Ali bode gosp. profesor zahteval monopol za to iznajdbo, da ni sedmero zakramentov, ampak osmero?“

Na ta vprašanja naj gosp. profesor odgovarja temeljito, in iz Evrope se do Amerike, Azije, Afrike in magari še do Avstralije razlegne: „Kdo bi si bil mislil, da v g. Šukljetu tiči tako velikanska učenost!“ Pa angleško je bilo dosle, izračunati, koliko besed kak človek spregovori na dan, koliko las ima človek na glavi: zdaj pa pride Slovenec in preračuni, koliko revežev duhovni niso marali pokopati, ker se jim ni imela s čim plačati štola.

G. profesor Šuklje je — kakor piše „Sl. N.“ št. 27. — z nožem liberalizma preiskal obisti slovenske duhovščine in našel, da se duhovni le hlinijo narodne; pri tem posveti z liberalno bakljo črez duhovne po vsi Evropi in pokaže Mladoslavencem, da so povsod duhovni — grobarji svoje domovine. Od tega preskoči na pomenljiv sklep, da državni poslanci ne smejo slovenskim duhovnom na ljubo glasovati „zoper“ verske predloge, in če bi postali „izdajalci“ nasproti slovenskemu narodu. Naj navedem vlastne besede g. profesorjeve: „Na take elemente — na duhovščino namreč — se dalje ozirati, bilo bi več, nego politična napaka, bi bilo uže izdajalstvo nasproti našemu narodu in njegovej bodočnosti!“

Jaz pa hočem prihodnje g. profesorju dokazati, da slovenski državni poslanci nad slovenskim narodom izdajalci postanejo le tedaj, ako glasujejo „za“ verske predloge.

(Dalje prih.)

Dunaj. Po večdnevem prenehanju imel je državni zbor 13. t. m. svojo 20. sejo.

Denarni minister mu je predložil več postav o preuredbi davkov, dr. Kropp pa že unidan omenjeno spomenico dunajskih delavcev, ki se je izročila nekemu odseku. Nekoliko zanimiva bila je le razprava o dovoljenju vojaških novincev za l. 1874. Dr. Razlag je pri ti priliki nasvetoval, naj se vlada naprosi, 1. da vojaščine oprosti tudi sina ali vnuka, čigar oče ali ded sta že 60 let stara, brez ozira na to, ali si moreta še služiti živež; in 2. da se polajšanje §. 25. raztegne tudi na one bogoslovce, ki so bili k vojni potrjeni, preden so vstopili v bogoslovje, ter se jim dovoli enoletno prostovoljstvo.

Štajarski kmečki poslanec Bärenfeind pa je tako izvrstno govoril o tem, kar teži kmeta, da bodemo svojim bralcem gotovo vstregli, če jim prihodnjič podamo ves njegov govor. Važna je bila tudi interpelacija moravskih poslancev do ministra za uk in bogočastje. Na Moravskem živi namreč pol milijona Nemcev in poldrugi milijon Slovanov; pa Nemci imajo 24 srednjih šol, Slovani pa, katerih je 3krat toliko, le šest. Ustavoverna večina deželnega zbora zdržuje z deželnimi denarji 8 nemških in le eno slovansko šolo. Sedanja vlada hoče tedaj le ponemčevati, kar se vidi iz tega, da je čez noč spremenila gimnazijo v Trebičah v uemško s slovanskimi paralelnimi razredi. Poslanci tedaj vprašajo ministra, kako hoče deželi preskrbeti nemškim primerno število slovanskih šol in misli-li na trebički gimnaziji zopet vpeljati česki učni jezik? — 21. seja je danes. — Govorilo se je, da bodo nekteri poljski poslanci o konfesijonelnih postavah glasovali z ustavoverci. Pa najveljavniši poljski listi so zato, da naj vsi poslanci skupno glasujejo proti tem postavam, kakor se njih sorodniki v pruskem zboru potegujejo za katoliško cerkev.

Grška še zdaj ne vé, kako bi si pomagala iz blata, v kterege je zagazila. P. L. meni, da bi bilo najbolje razpustiti zbornico poslancev, „Hon“ pa priporoča, da bi se vse stranke zedinile o ministerstvu, v kterege naj bi stopili Tisza, Ghyczy, Lonyay in Sennyey. Vprašanje je le, koliko časa bi gospodje tako različnih načel skupaj delovali.

Vnanje države.

Francoska. Skupščina je dovolila, da se sme pričeti sodnijska preiskava proti poslancu Melvil-Bloncourtu zaradi vdeležitve pri zadnjem uporu Pariškega mesta. A ta jo je srečno popihal v Genf, ker bode čakal priložnosti ljudstvo zopet šuntati k požiganju in uporu. — Jour. de Paris je izrekel mnenje, da bode na zadnje princ Napoleon potegnil z onimi, ki so za sedemletno oblast Mac Mahonovo. Pa princ pismeno zoper to protestuje ter pravi, da bi se to le moglo zgoditi, če bi se bilo ljudstvo odločilo za sedemletno oblast.

Ruska. Avstrijski cesar je 13. t. m. popoldne ob tri četrt na tri srečno dospel v glavno rusko mesto. Cesarjevič in velika kneza Vladimir in Alež so mu bili do Gačine naproti. Na kolodvoru ga je pričakoval car in carska družina, kateri so ga prav prisrčno sprejeli. Cesar je ogledal na kolodvoru nastavljeno častno kompanijo, potem pa se odpeljal v zimsko palačo, ktera mu je za stanovanje odločena. Ljudstvo je bilo vse na nogah in je prijazno pozdravljalo cesarja. 14. t. m. obiskal je cesar grob cara Nikolaja in je nanj položil lovorov venec. Potem je obiskal vse kneze in drugo carsko rodovino; na večer je bilo kosilo pri carinji in potem slovesna predstava v gledišču. V nedeljo je bil avstrijski

cesar v nadškofovi hišni kapeli pri sv. maši. Car, ki je bil nekaj bolehen, je zopet popolnoma zdrav.

Turška. Veliki vezir je 13. t. m. od svoje službe odstavljen in mesto njega za velikega vezirja imenovan vojni minister Husein Avni paša.

Razne novice.

— Lamarmora hoče neki Bismarka klicati na dvoboj, tako se poroča „Tries. Ztg.“ iz Rima.

— Glasoviti Placht na Dunaju, ki je ljudi osleparil skoro za 3 milijone gl., je pred nekaj dnevi obsojen, da pride na 6 let v ostro ječo in se vsak mesec enkrat post. Goljufu se je zdela ta kazen prevelika, in se je pritožil pri višji sodnji. Med osleparjenimi ni bilo nobenega žida (juda). Pri ljubljanski „Narodni tiskarni“ ga pa tudi ni nobenega. Dober nos je kaj vreden!

— O Gablencu se iz Ciriha piše „Luz. Vaterl.“, da je razun že enkrat omenjenih vzrokov njegovega samoumora krivo bilo tudi to, ker je s svojo 30 let mlajšo ženo živel jako nesrečno. Nameravala je od njega se ločiti. On je bil protestant, ona katoličanka; da bi se pa smela po ločitvi zopet možiti, hotela je s svojo hčerko prestopiti h kalvinski veri, v kateri jo je pastor Lang že dalj časa podučeval. Zdaj je nji smrt razvezala.

— Leta 1873 se je v Trstu pojedlo 17000 volov, 20000 telet, 10000 kostrunov, 36000 jagnjet in 5000 prešičev; popilo pa se je 152000 veder vina, 130000 veder pive in 10000 veder drugih močnih pijač.

Trst 10. febr. Mestnemu zboru je bil predložen račun mestnega daca. Iz tega je razvidno, da je mestni dac leta 1873 mestu dal 1970000 gl. čistega dobička, leta 1872 pa 2014000 gl., toraj leta 1873 za 41000 manj, kakor leta 1872; leta 1873 je dac na vinu znašal 200000 gl., na mesec 33000, in na pivu 145000 gl. manj, na špirituoznih pijačah pa 60000 gl. več.

— Knof v telesu. Železničen delavec Vaclav F. je bil v bitvi pri Kraljevem Gradcu ostreljen v desno ramo. Vedno je trdil, da so mu uže na bojišču iz rane potegnili kroglico; preiskalo se je vendar, ali je ta še v rami, pa ker je takrat ni bilo nikjer, puščala se je rana zaceliti. Te dni pa pride tisti delavec k nekemu lekarju in ga prosi, da bi mu iz roke potegnil kroglico, ki mu dela veliko bolečin. Ta se je bila vsled vlastne teže z rame do lakta pomaknila. Operacija se je posrečila, pa lekar ni našel kroglice, ampak mali knof z uniforme. Po tem vsem je morala kroglica na rami zadeti na knof pri zavrattu, kterege je odtrgala ter pred seboj potisnila v ramo. Kroglico so bili izvlekli, knof pa je bil še ostal v telesu.

Vabilo

k občnemu shodu duhovskega podpornega društva v Ljubljani 5. marca 1874. l. ob 10. uri dopoldne v dvorani katoliške družbe v Virantovi hiši.

Dnevni red:

1. Predsednikov nagovor.
2. Poročilo odborovega delovanja.
3. Račun od začetka društva do konca leta 1873.
4. Volitev 3 računskih preglednikov vsled 20. § 2. društvenih pravil.
5. Posamezni nasveti.
6. Volitev stalnega odbora.

Račun I. Dohodki:

A. Gotovine.

1. Doneski čast. duhovščine.	3761 gl. — kr.
2. Obresti društ. premoženja	326 „ 76 „
B. V papirjih.	
3. Papir. renta $\frac{1}{8}$ 1868 št. 143901 za	1000 „ — „
5. Dolžno pismo v Šentpeter. predmestju št. 100 za	1500 „ — „
5. Superintabulirana cesija na posestvo za	840 „ — „
Skupaj	7427 gl. 76 kr.

II. Stroški:

1. Tisk, papir, knjige itd.	60 gl. 48 kr.
2. Za kupljeno sedmogr. zemlj. odveznico št. 20796 v vred. 1050 gl.	784 „ 40 „
3. Sedmogr. zemlj. odv. št. 7003 v vred. 525 gl.	392 „ 17 „
4. Kransjka zmlj. odv. št. 1176 v vred. 1050 gl.	911 „ 52 „
5. Podpora 5 gg. duhovnikov	650 „ — „
Skupaj	2798 gl. 57 kr.
Dohodki	4087 gl. 76 gl.
Stroški	2798 „ 57 „
Ostane	1289 gl. 19 kr.,

od katerih je 1288 gl. v štajarski eskomptnici naloženih, 1 gl. 19 kr. pa v denarnici društveni shranjenih.

Glavnica društvena.

1. Zgoraj imen. dolžno pismo in cesija za	2340 gl. — kr.
2. Papir. ren. $\frac{1}{8}$ 1868 št. 143901 za	1000 „ — „
3. Kranj. zemlj. odv. $\frac{1}{11}$ 1851 št. 1176 za	1050 „ — „
4. Sedmogr. z. odv. $\frac{1}{7}$ 1856 št. 20796 za	1050 „ — „
5. Sedmogr. z. odv. $\frac{1}{7}$ 1856 št. 7003 za	525 „ — „
Skupaj	5965 gl. — kr.

Ako se k glavnici prišteje še, kar je za porabo namenjenega: v štajarski eskomptnici 1288 gl. — kr. v gotovini 1 „ 19 „

Znaša vse društveno imetje konec l. 1873 7254 gl. 19 kr. V Ljubljani, 30. jan. 1874.

Začasni odbor.

Vabilo

k IX. občnemu zboru slovenske Matice v Ljubljani.

Podpisani prvosednik slovenske Matice vsled 25. §. opravnega reda določuje za IX. občni zbor

sredo 4. dan meseca 1874. l.

ter naznanja, da se bode sv. maša ob 8. uri zjutraj služila v stolni cerkvi, občna skupščina v čitalnični dvorani pa pričela ob 3. uri popoldne.

Vrsta razgovorov jej bode:

1. Predsednik nagovori zbrano skupščino.
2. Poročilo o odborovem delovanju od 26. sept. 1872. l. do konca februarja 1874. l.
3. Račun od 1. julija 1872. l. do 1. julija 1873. l.
4. Volitev treh udov, da pregledajo, presodijo in potrdijo odborov račun vsled 9. §. a) Matič. pravil.
5. Proračun od 1. julija 1873. l. do 1. julija 1874. l.
6. Volitev 11 odbornikov in sicer:

A. 10 odbornikov namesto onih 1869. l. voljenih, namreč:

a) Ljubljanskih: Luka Jeran, Peter Kozler, Ivan Vilhar, Dr. Jernej Zupanec.

b) Vnanjih: Franc Erjavec, Anton pl. Gariboldi, Dr. Gregorij Krek, Božidar Raič, Dr. Janko Srnc, Davorin Trstenjak.

B. 2 odbornika namesto umrlih ljubljanskih: Anton baron Cojs, Anton Lesar.

Opomba 1. Pri volitvah odbornikov Matice se vštrevajo tudi volilni listki tacih družbenikov, kateri sicer niso mogli sami priti, pa so vendar svoje volilne listke odboru poslali tako, da ni prav nič suma zarad kake prevare (§. 11. pravil.).

Opomba 2. Račun za preteklo, proračun za prihodnje društveno leto in volilni listi se pred razgovori razdelé nazočim družbenikom.

Opomba 3. Gospod odbornik Davorin Trstenjak se je prostovoljno odpovedal odborništvu in odbor Matičin po sklepu 17. jul. 1872 mu je pismeno hvalo izrekel ne le za njegovo marljivo delovanje v odboru, ampak tudi sploh za vso zlasti pisateljsko podporo.

Vse častite družbenike Matice slovenske na IX. občno skupščino vabi

Dr. E. H. Costa,
prvosednik.

V Ljubljani, 4. svečana 1874. l.

Kakor vsako leto, se je tudi letos poseben odbor posvetoval, kateri kandidatje naj bi se priporočili, in odločil se je za te-le gospode, ktere vsim udom v volitev priporočajo:

a) Ljubljanske družbenike: Luka Jeran, Peter Kozler, Valentin Krišper, Matevž Močnik, Ivan Vilhar, Dr. Jernej Zupanec.

b) vnanje družbenike: France Erjavec, v Gorici; Dr. G. Krek, v Gradcu; Prof. J. Majciger, v Mariboru; B. Raič, pri sv. Barbari; Janez Parapat v Vranji Peči pri Kamniku; Prof. Josip Šuman, v Beču. Vr.)

Štipendije:

6 štipendij za medicinske in kirurške študije v Gradcu, po 252 gl. na leto. Prosilci moraje znati slovenski jezik in se zavezati, da bodo pet let po končanih šolah služili na Kranjskem.

Služba poštnega opravnika v Planini s 300 gl. letne plače, 80 gl. doklade in 2 gl. 50 kr. potne plače. Kavejca znaša 200 gl. Prošnje do 20. febr. pri poštni direkciji v Trstu.

Služba učitelja v Zalogu, in 2. učitelja v Mengšu, obe po 400 gl. na leto in s prostim stanovanjem. Prošnje se oddajajo do 24. februarja pri okrajnem šolskem svetu v Kamniku.

Služba ranocelnika v Vinicah s 126 gl. l. plače. Prošnje do konca februarja v Črnomlji.

Eksekutivne dražbe.

19. februarja. 2. Jere Danič-eve iz Velesovega (8875 gl.) v Kranji. — 1. Ant. Ogrin-ovo (75 gl.) v Kočevji. — Marije Jaklič-eve iz Verberba v Kočevji.

20. februarja. Avg. Ferjančič-evo iz Zagolšč v Vipavi. — 3. Fr. Eržen-ovo iz Kamnika (1220 gl.) v Kranji. — 3. Jak. Cerar-jevo iz Prapreč (1712 gl.) na Brdu. — 3. Juri Mušič-evo iz Dragatuša (470 gl.) v Črnomlji. — 3. Matevž Novak-ovo iz Krtine (2103 gl.) na Brdu. — 3. Jan. Gradovo (981 gl.) na Brdu. — 2. Jan. Mulh-ovo iz Babnje peči (1881 gl.) v Litiji. — 2. Jan. Loparc-ovo iz Knježine (272 gl.) v Črnomlji. — 2. Mart. Komar-jevo iz Jelen (1505 gl.) v Litiji. — 3. Jan. Zorn-ovo iz Stare Vrhniko (1900 gl.) na Vrhniko. 3. Juri in Tom. Šabec-evo iz Trnja v Postojni. — 1. Jož. Gašperlin-ov gozd v Kamniku.

Telegrafične denarne cene

16. februarja.

Papirna renta 69.25. — Srebrna renta 74.35. — 1860letno državno posojilo 104. — Bankine akcije 981 — Kreditne akcije 242.25. — London 112.70. — Srebro 106.25. — Ces. kr. cekini —. — Napoleon 8.96.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.